

Patient Safety

فهرست مطالب

- سوابق دینی و تاریخی
- اپیدمیولوژی
- هفت گام بسوی ایمنی بیمار
- استانداردهای ایمنی بیمار
- ابزارهای ارزیابی بیمارستانهای دوستدار ایمنی بیمار

Patient Safety

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَ تَحْسَبُهُمْ آيِقَاضاً وَ هُمْ رُقُودٌ وَ نُقَلِبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَ ذَاتَ الشِّمَالِ

و آنان (اصحاب كهف) را خواب می پنداشتی در حالی كه زنده بودند و آنان را پهلو به پهلو می گرداندیم تا بدن هایشان زخمی و خسته نشود

سوره كهف آیه ۱۸

Patient Safety

پزشکی را دیدند که هر گاه به گورستان می رسید روی خود را می پوشانید. از او سبب این کار را پرسیدند.

گفت: از مردگان این گورستان شرم دارم. زیرا از کنار هر کدام که می گذرم می بینم از من صدمه دیده و داروی مرا خورده و مرده است!

برگرفته از کتاب قصه های جامی اثر سید علی محمد رفیعی

Patient Safety

FIRST

DO

NO HARM

Patient Safety

آمارها و مطالعات جهانی

- آخرین آمار میزان مرگ و میر حاصل از خطاهای یاتروژنیک رقمی بین ۲۳۰ تا ۲۸۴ هزار مورد در سال در آمریکاست و رقم قبلی مرگ و میر در اثر خطا ۲۲۵ هزار مورد در سال
- خطاهای پزشکی سالانه بیش از حوادث و سوانح، سرطان پستان و یا ایدز باعث مرگ و میر می شود

Patient Safety

آمارها و مطالعات جهانی

مقاله جدیدی که در مجله JAMA : خطاهای پزشکی جزو مهمترین علل مرگومیر هستند و باید در فهرست مهمترین علل مرگومیر دنیا قرار بگیرند .
طبق مطالعات اخیر دکتر باربارا استارفیلد Barbara Starfield از دانشکده بهداشت و سلامت عمومی دانشگاه جانز هاپکینز:
تراژدی خطاهای پزشکی سهم عمده‌ای در مورتالیته دارد و نباید به راحتی از کنار آن گذشت .

Journal of the American Medical Association (JAMA), Dr. Starfield

Patient Safety

مرگ و میر در اثر خطاهای پزشکی آمریکا

۱۲ هزار	اعمال جراحی غیر ضروری
۷ هزار	تجویز اشتباه دارو
۸۰ هزار	عفونت در اثر درمان یا مداخلات
۱۰۶ هزار	عوارض جانبی داروها
۲۰ هزار	سایر
بیش از ۲۲۵ هزار	جمع کل سال

Patient Safety

آمارها و مطالعات جهانی

۱۰٪ موارد بستری منجر به رویدادهای نامطلوب خواهد شد که نیمی از آنها قابل پیشگیری هستند.

۱۳٪ از ویزیت پزشکان نتایج تست های آزمایشگاهی نادیده گرفته می شود.

۵۹٪ از بیماران خدمات مشابه تکراری می گیرند که باعث هزینه اضافی می شود.

۷۰٪ از Adverse Events ها قابل پیشگیری است.

۶٪ از Adverse Everts ها بشكل بالقوه قابل پیشگیری است.

۲۴٪ از Adverse Everts ها غیرقابل پیشگیری است.

حوادث ناخواسته Adverse Everts

Patient Safety

آمارها و مطالعات جهانی

اما باید توجه داشت که آمارهاي فوق نیز عمق ماجرا را مشخص نمی‌کنند، چرا که:

۱- اطلاعات فوق تنها بیماران بستري در بیمارستان را بررسی کرده‌اند و این عوارض در مواردی که بیمار به صورت سرپایی درمان میشود نیز امکان بروز دارند

۲- اطلاعات مزبور تنها مرگ‌ها را بررسی کرده‌اند، در حالی که بسیاری از اشتباهات پزشکی هستند که باعث مرگ بیمار نمی‌شوند بلکه باعث معلولیت، ناتوانی یا وخامت حال یا ناخوشی بیمار می‌شوند.

Patient Safety

در صورت لحاظ جمعیت حدود يك سومي در
کشورمان و به فرض تشابه امکانات و کیفیت
ارائه خدمات براي کشور خود چه میزان تلفات
برآورد مي کنید؟!!

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 1 Build a safety culture**

- بستری باز و منصفانه برای دستیابی به ایمنی بیمار فراهم کنید

- **Step 2 Lead and support your staff**

- کارکنان خود را حمایت و رهبری کنید

- **Step 3 Integrate your risk management activity**

- برای مدیریت خطرات، سیستمها و فرایندهایی ایجاد کنید و خطاها را شناسایی و ارزیابی نمایید

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 4 Promote reporting**

- به کارکنان خود این اطمینان را بدهید که می توانند به راحتی وقایع را در سطح محلی و ملی گزارش کنند

- **Step 5 Involve and communicate with patients and the public**

- راههایی را برای برقراری ارتباط صریح با بیماران ایجاد و به حرف آنها گوش دهید.

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 6 Learn and share safety lessons**

- کارکنان را به تحلیل ریشه ای علل تشویق کنید تا یاد بگیرند که چرا و چگونه حوادث رخ می دهند

- **Step 7 Implement solutions to prevent harm**

- درسهایی را که آموخته اید با تغییر در عملیات، فرایندها یا سیستم نهادینه و عملی سازید

Patient Safety

استانداردهای بیمارستان
های دوستدار ایمنی
بیمار

Patient Safety

فصل ۱: استانداردهای ایمنی بیمار

فصل ۲: روش ارزیابی

• بررسی مستندات

• مشاهده و بازدید گروهی

• مصاحبه

Patient Safety

استانداردهای ایمنی بیمار مجموعه ای از الزامات هستند که برای اجرای برنامه ایمنی بیمار در سطح بیمارستان حیاتی می باشند. این استانداردها قالبی عملیاتی ارائه می دهند که بیمارستان ها را برای ارزیابی مراقبت بیمار از منظر ایمنی بیمار، توانمندسازی کارکنان در ایمنی بیمار و مشارکت خدمت گیرندگان در ارتقاء ایمنی در خدمات درمانی توانمند می سازد.

Patient Safety

از سوی سازمان بهداشت جهانی راهنمایی برای ارزیابی انطباق بیمارستانها با استانداردهای ایمنی بیمار مورد انتظار از بیمارستانهای دوستدار ایمنی بیمار ارائه گردیده است

Standards

این استانداردها از نظر اهمیت و اولویت بر ۳ نوع هستند:

۱. استانداردهای ضروری یا حیاتی (**Critical Criteria**)
۲. استانداردهای محوری (**Core Criteria**)
۳. استانداردهای توسعه ای (**Developmental Criteria**)

Patient Safety

استانداردهای الزامی استانداردهایی
هستند که برای به رسمیت شناخته شدن
بیمارستان به عنوان بیمارستان دوستدار
ایمنی بیمار ضروری است به صورت
۱۰۰٪ تحقق یابند.

Patient Safety

استانداردهای اساسی شامل حداقل استانداردهایی هستند که بیمارستان باید برای ایمنی بیماران از آنها تبعیت کند. اگر چه تعیین سطح بیمارستان دوستدار ایمنی بیمار بستگی به درصد استانداردهای اساسی محقق شده دارد ولی دستیابی به $\frac{100}{100}$ استانداردهای اساسی برای دریافت پایین ترین سطح عنوان بیمارستان دوستدار ایمنی بیمار (سطح یک) الزامی نیست . البته درصد استانداردهای اساسی محقق شده جهت محک زنی داخلی برای مستند نمودن میزان پیشرفت در طی زمان حائز اهمیت می باشد.

Patient Safety

استانداردهای پیشرفته الزاماتی هستند که بیمارستان باید بسته به ظرفیت و منابع خود در جهت دستیابی به آنها به منظور تقویت خدمات ایمن اقدام نماید.

Patient Safety

استانداردها در ۵ حوزه یا گروه قرار می گیرند:

- رهبری و مدیریت (Leadership and Management)
- مشارکت بیمار و جامعه (Patient & Public Involvement)
- طبابت بالینی ایمن مبتنی بر شواهد (Safe Evidence Based Clinical Practice)
- محیط ایمن (Safe Environment)
- یادگیری مداوم (Lifelong Training)

Patient Safety

Domains	Sub domains	Standards		
		Critical	Core	Developmental
A. Leadership and Management	6	9	20	7
B. Patient and Public Involvement	7	2	16	10
C. Safe Evidence based Clinical Practices	6	7	29	8
D. Safe Environment	2	2	19	0
E. Lifelong Learning	3	0	6	5
Total	24	20	90	30

Patient Safety

Hospital Level	Critical Standards	Core Standards	Developmental Standards
Level 1	100%	Any	Any
Level 2	100%	60-89%	Any
Level 3	100%	≥90%	Any
Level 4	100%	≥90%	≥80%

Patient Safety

فهرست استانداردهای ضروری ایمنی بیمار توصیه شده از سوی سازمان جهانی بهداشت
در استانداردهای اعتباربخشی بیمارستان در ایران

- A.1.1.1 " ایمنی بیمار " اولویت استراتژیک بیمارستان می باشد و بصورت برنامه عملیاتی تفضیلی در حال اجراست.
- A.1.1.2 یکی از کارکنان با اختیارات مناسب به عنوان مسئول و پاسخگوي برنامه ایمنی بیمار منصوب شده است.
- A.1.1.3 مدیریت ارشد بیمارستان به منظور ارتقاء فرهنگ ایمنی بیمار ، شناسایی خطرات موجود در سیستم و اعمال مداخلات در خصوص ارتقاء فرصتها بطور منظم بازدید مدیریتی دارند.
- A.2.1.1 یکی از مدیران میانی بیمارستان بعنوان هماهنگ کننده فعالیتهای مدیریت خطر و ایمنی بیمار منصوب شده است.
- A.2.1.2 بیمارستان در فواصل زمانی منظم جلسات ماهیانه کمیته مرگ و میر را ، برگزار می نماید.
- A.4.1.1 بیمارستان وجود دستگاهها و تجهیزات ضروری را تضمین می نماید .
- A.4.1.2 بیمارستان ضد عفونی مناسب و مطلوب کلیه وسایل پزشکی با قابلیت استفاده مجدد را قبل از کاربرد تضمین می نماید.
- A.4.1.3 بیمارستان دارای تدارکات کافی بمنظور تضمین ارتقاء ضد عفونی و استریلیزاسیون می باشد.
- A5.1.1 جهت ارائه خدمات و مراقبت های درمانی کادر بالینی رسمی و قراردادی حائز شرایط توسط کمیته متناسب و واجد شرایطی استخدام و بکار گمارده می شوند.

Patient Safety

- B.۲.۱.۱ پزشک قبل از انجام هر گونه اقدام درمانی و تشخیصی تهاجمی؛ کلیه خطرات، منافع و عوارض جانبی احتمالی پروسیجر را به بیمار توضیح داده و بیمار با حضور و نظارت پرستار، برگه رضایت نامه را امضاء می نماید.
- B.۳.۱.۱ قبل از انجام هر گونه پروسیجر درمانی، تشخیصی و آزمایشگاهی یا تجویز دارو و یا ترانسفوزیون خون و فرآورده های خونی، هویت کلیه بیماران و به ویژه گروههای در معرض خطر منجمله نوزادان، بیماران دچار اختلالات هوشیاری و یا سالمند ان حداقل با دو شناسه شامل نام و نام خانوادگی و تاریخ تولد شناسایی و مورد تأیید قرار می گیرند (هیچگاه شماره اتاق و تخت بیمار یکی از این شناسه ها نمی باشد).
- C.۱.۱.۱ بیمارستان بمنظور اعلام اضطراری نتایج حیاتی تست های پاراکلینیک، کانالهای ارتباطی همواره آزاد پیش بینی کرده است.
- C.۱.۱.۲ بیمارستان دارای روالهای مطمئن، بمنظور اطلاع رسانی و اعلام نتایج معوقه تست های پاراکلینیکی به بیماران بعد از ترخیص می باشد.

Patient Safety

- ۲.۱.۱.C بیمارستان دارای روانه‌های مطمئن، بمنظور اطلاع‌رسانی و اعلام نتایج معوقه تست‌های پاراکلینیکی به بیماران بعد از ترخیص می‌باشد.
- ۱.۱.۲.C بیمارستان دارای برنامه پیشگیری و کنترل عفونت مشتمل بر چارت سازمانی، برنامه عملیاتی، راهنماهای بالینی و راهنمای عملی می‌باشد.
- ۲.۱.۲.C بیمارستان تمیزی، ضد عفونی و استریلیزاسیون مناسب کلیه تجهیزات را به ویژه در واحدها و بخشهای پرخطر تضمین می‌نماید.
- ۱.۱.۳.C بیمارستان راهنماهای بالینی از جمله دستورالعمل سازمان جهانی بهداشت را در ارتباط با خون و فرآورده‌های خونی ایمن اجرا می‌نماید.
- ۲.۱.۳.C بیمارستان دارای روش‌های ایمن قبل از ترانسفوزیون خون برای مثال ثبت نام و انتخاب و رد داوطلبین و غربالگری خون در مواردی مثل HIV و HBV است.
- ۱.۱.۴.C بیمارستان در تمامی ساعات شبانه روز وجود و دسترسی به داروهای حیاتی را تضمین می‌نماید.
- ۲.۱.۴.D بیمارستان بر اساس میزان خطر، پسماندها را از مبدأ تفکیک و کد بندی رنگی می‌نماید.
- ۲.۱.۴.D بیمارستان از راهنماهای بالینی منجمله دستورالعمل سازمان جهانی بهداشت در ارتباط با مدیریت دفع پسماند های نوک تیز و برنده تبعیت می‌نماید.

Patient Safety

ابزارهاي ارزيابي بیمارستانهاي دوستدار ايمني بیمار

داراي ۴ بخش به شرح ذیل مي باشد:

- الف- "بیمارستان در يك نگاه" که مشتمل بر اطلاعات كلي بیمارستان مي باشد .
- ب- مرورو بررسی مستندات: کلیه مستندات مرتبط به ۵ حیطه اصلی ارزيابي ، در يك مجموعه تنظيم و ذکر شده اند.
- ج- مشاهده و بازدید گروهی : در این بخش کلیه فضاهاي بیمارستاني (بخش ها يا واحدهاي مختلف بیمارستاني) که مشاهده و بازدید از آنها جهت جمع آوري اطلاعات مرتبط به حیطه هاي اصلی پنجگانه ضروري است ، در کنار هم ذکر شده اند .
- د- ابزار مصاحبه : ابزار مصاحبه مشتمل برچندین پرسشنامه مي باشند که به تیم ارزيابي در اخذ اطلاعات اختصاصي از کارکنان يا بیماران مختلف در طی فرآیند ارزيابي کمک مي نماید.

Patient Safety

بیمارستان در يك نگاه :

خدمات مختلف پزشکی را که توسط بیمارستان ارائه می شود ، فهرست نمائید:
آمار و اطلاعات :

۱ - تعداد تخت بستری (تعداد تخت فعال):

۲ - متوسط تعداد بستری روزانه :

۳ - متوسط پذیرش سالیانه درمانگاه /ویزیت سرپایی :

۴ - متوسط پذیرش سالیانه اورژانس:

۵. (۵) عمل جراحی و تشخیص اصلی بیماران ترخیص شده از بیمارستان را به ترتیب اولویت مشخص نمائید:

(۵) تشخیص اصلی بیماران ترخیصی به ترتیب اولویت

Patient Safety

- ۵) عمل جراحی که در بیمارستان انجام می شود به ترتیب اولویت :
۶. انواع خدمات غیر پزشکی که در بیمارستان ارائه می شود ، نام ببرید
۷. خدمات واگذار شده توسط بیمارستان را نام ببرید
۸. در صورتی که بیمارستان دارای آمبولانس است ، توضیح دهید
۹. توصیف فضاهای بیمارستانی : کلیه ساختمانهای وابسته به بیمارستان را ذکر نمایید.

Patient Safety

مشاهده و بازدید گروهی :

بصورت تصادفی از بخش های بستری ، ویژه ، اورژانس ، داروخانه ، CSR، درمانگاه سرپایی برای مثال کلینیک دندانپزشکی ، اتاق عمل ، بانک خون ، آشپزخانه ، واحد مدارک پزشکی ، رادیولوژی و آزمایشگاه و محل ذخیره موقت پسماندهای بیمارستانی نمونه ای انتخاب و بازدید نمائید .

مشاهده : به بخش آندوسکوپی ، کلینیک دندانپزشکی و CSR بروید
و بر اساس راهنما ابتدا مشاهده و سپس مصاحبه نمائید.